

Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Received: 01.07.2026

Kabul Tarihi / Accited: 13.08.2026

Turğut, H. (2026). Frankofon Beur yazınında dil, kimlik ve aidiyet: Farida Belghoul'un *Georgette!* yapıtı üzerine izleksel bir inceleme. *HUMANITAS - Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(28), 472-487. <https://doi.org/10.20304/humanitas.1972522>

**FRANKOFON BEUR YAZININDA DİL, KİMLİK VE AİDİYET:
FARİDA BELGHOUL'UN *GEORGETTE!* YAPITI ÜZERİNE İZLEKSEL BİR
İNCELEME**

Haluk TURĞUT¹

ÖZ

Bu çalışma, Farida Belghoul'un *Georgette!* yapıtını dil, kimlik ve ekin ilişkisi bağlamında izleksel açıdan incelemeyi amaçlamaktadır. Frankofon *Beur* yazını içerisinde konumlandırılan roman, göçmen kökenli bireyin kimlik oluşumunu parçalanmış, çatışmalı ve çok boyutlu bir süreç olarak ele almaktadır. Araştırmanın kuramsal çerçevesini *Beur* yazınına ilişkin *ekinsizleşme*, *arada kalmışlık* ve *dilsel melezlik* gibi kavramlar oluşturmaktadır. İnceleme sonucunda, yapıtın kimlik oluşumunu çocuk anlatıcı bakış açısı üzerinden erken yaşta başlayan bir bunalım olarak sunduğu; dilin yalnızca bir iletişim aracı değil aynı zamanda düşüncüsel ve ekinel bir aygıt olarak işlev gördüğü saptanmıştır. Okul, aile ve toplum arasındaki çatışma alanları, göçmen öznenin aidiyet sorununu derinleştirmekte ve arada kalma duygusunu pekiştirmektedir. Öte yandan ötekillik, dilsel ve söylemsel uygulamalar aracılığıyla sürekli yeniden üretilmekte; kimliğin oluşum süreci kutupsallaşma ekseninde şekillenmektedir. Çalışma, *Georgette!* romanının Frankofon yazında dil–kimlik–ekin üçgenine önemli katkılar sunduğunun ve özellikle çocuk anlatıcı bakış açısıyla alanyazında yeni bir inceleme alanı açtığının altını çizmektedir.

Anahtar Kelimeler: Frankofon yazın, Beur yazını, Kimlik, Dil, Göç, Aidiyet

**LANGUAGE, IDENTITY AND BELONGING IN FRANCOPHONE BEUR
LITERATURE: A THEMATIC ANALYSIS OF FARIDA BELGHOUL'S
GEORGETTE! NOVEL**

ABSTRACT

This study aims to examine Farida Belghoul's novel *Georgette!* through thematic perspectives within the context of the relationship between language, identity, and culture. Situated within Francophone Beur literature, the novel addresses the formation of identity in an individual of immigrant origin as a fragmented, conflicted, and multidimensional process. The theoretical framework of the study is shaped by concepts such as cultural dislocation, liminality, and linguistic hybridity as they pertain to Beur literature. The analysis reveals that the novel presents identity formation as a crisis that begins at an early age through the perspective of a child narrator; it also demonstrates that language functions not only as a means of communication but also as an ideological and cultural apparatus. Areas of conflict between school, family, and society deepen the migrant subject's sense of belonging and reinforce feelings of rootlessness. Furthermore, otherness is constantly reproduced through linguistic and discursive practices; the process of identity formation is shaped within a context of polarization. The study emphasizes that Farida Belghoul's novel *Georgette!* makes significant contributions to the language–identity–culture triangle in Francophone literature and, particularly through the child narrator's perspective, opens new avenues of inquiry in the literature.

Keywords: Francophone literature, Beur literature, Identity, Language, Migration, Belonging

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, hturgut@nku.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-4190-2820>

Giriş

Frankofon yazın, dil, kimlik ve ekin arasındaki çok boyutlu ilişkileri görünür kılan en önemli yazınsal alanlardan biri olarak değerlendirilmektedir. Özellikle sömürgecilik sonrası dönemde Fransızca, yalnızca bir iletişim aracı olarak değil tarihsel, düşünsel ve ekinel yükler taşıyan bir söylem alanına dönüşmüştür. Bu bağlamda Frankofon metinler, dilin hem egemenlik hem de direniş aracı olarak işlediği; kimliğin değişmez bir öz olmak yerine sürekli devinen bir yapı olarak kurulduğu metinlerdir. Dolayısıyla, *Beur* yazını “iki dil, iki ekin ve iki toplum arasında şekillenen çok boyutlu bir kimlik alanı” olarak tanımlanarak bu gerilim açık biçimde ortaya konmaktadır (Tilbe & Topaloğlu, 2020, ss. 329-330; 2025, ss. 163-170).

Beur yazını, Fransa’da doğmuş ya da büyümüş Mağrip kökenli ikinci kuşak göçmenlerin deneyimlerini odağa alarak göç, aidiyet, dışlanma ve kimlik bunalımını yazınsal düzlemde tartışmaya açar. Bu yazınsal üretim, toplumbilimsel bir gerçekliğin yansıması olmakla kalmayıp aynı zamanda dilsel-söylemsel bir direnişin dışavurum alanıdır. Tilbe ve Topaloğlu’nun vurguladığı üzere, bu metinlerde Fransızca çoğu zaman dönüştürülür, kırılır ve yeniden kurulur; böylece egemen dil içinde almaşık bir kimlik alanı açılır (Tilbe & Topaloğlu, 2025, s. 168). Bu durum, Jean-Pierre Goudaillier’nin (2002) *yörekent (sokak/banliyö/varoş) Fransızcası* (fr. français des cités) kavramıyla da ilişkilidir; öyle ki yörekent dili, dışlanmış toplulukların kimlik üretiminde başat bir işlev üstlenir.

Alanyazında *Beur* yazını üzerine yapılan çalışmalar, büyük ölçüde kimlik, göç ve dil ekseninde yoğunlaşmaktadır. Hargreaves (2014, ss. 144-147) bu yazını *tanınma mücadelesi* bağlamında ele alırken, Reeck (2012, ss. 120-126), zamanla dönüşerek daha karmaşık kimlik örnekleri ürettiğini belirtir. Nadia Duchêne (2002), dilin iletişim ve ekinel kimliklerin taşıyıcısı olduğunu vurgulayarak, dil–kimlik ilişkisinin toplumsal boyutuna dikkat çeker. Puig (2018) ise 1980’lerde *Beur* yazınıyla beliren özne konumunun, 1990’lar sonrasında yerini yörekent yazınına bıraktığını; bu geçişte çatışma temelli kimlik arayışının yerini Fransızlığı doğrudan sahiplenilen bir söyleme bıraktığını öne sürer. Bununla birlikte, mevcut çalışmaların önemli bir kısmı yetişkin anlatıcılar ve daha geç dönem yörekent yazını üzerine odaklanmakta; çocuk anlatıcı bakış açısı ve erken dönem *Beur* metinleri görece sınırlı biçimde ele alınmaktadır. Bu noktada alana yönelik araştırmalarda bir boşluk ortaya çıkmakta; *Beur* yazınında çocuk anlatıcı üzerinden kurulan kimlik, dil ve aidiyet ilişkisinin yeterince incelenmediği görülmektedir. Özellikle Belghoul’un *Georgette!*’i, bu açıdan dikkat çekici bir metin olmasına karşın, alanyazında çoğu zaman genel *Beur* yazını içinde anılmakta; özgün ve izleksel bir çözümlemeye yeterince konu edilmemektedir.

Çalışmamız bu eksikliği gidermek adına, *Georgette!* yapıtını dil, kimlik ve ekin ekseninde izleksel bir yaklaşımla inceleyerek, göçmen öznenin parçalanmış kimliğini ortaya koymak üzere şu araştırma sorularına yanıt arayacaktır:

- (1) Yapıtta kimlik nasıl oluşmakta dil düzleminde nasıl parçalanmaktadır?
- (2) Dil, düşünsel ve ekinel bir araç olarak ne tür bir işlev görmektedir?
- (3) Göç, aidiyet ve ötekilik kavramları anlatı içinde nasıl sunulmaktadır?
- (4) Çocuk anlatıcı bakış açısı bu izleklerin oluşumunu nasıl biçimlendirmektedir?

Beur Yazını ve Frankofon Yazın

Frankofon yazın, dili güzelduyusal alanın bir ifade aracı olarak kimlik oluşumunun, ekinsel aidiyetin ve sömürge sonrası gerilimlerin temel belirleyeni olarak konumlandırır. Özellikle sömürgecilik sonrası dönemde Fransızca, evrensel ve yansız bir iletişim aracı olmaktan çıkarak üstkimliğin tarihsel ve ekinsel üstünlüğüne karşı altkimliksel direnişin ana çatışma alanı olur. Bu bağlamda Frankofon yazın, dil–kimlik–ekin ilişkisini değişmez ve uyumlu bir yapı olarak değil; çatışmalı, parçalı ve tartışmaya açık bir süreç olarak ele alır. *Beur* yazını bu gerilimin en görünür olduğu alanlardan biridir zira bu yazın, Fransa'da yaşayan Mağrip kökenli göçer bireylerin “iki dil, iki ekin ve iki toplumsal yapı arasında sıkışmışlık” deneyimini doğrudan dil üzerinden kurar (Tilbe & Topaloğlu, 2020, ss. 329-330).

Beur yazınında dil, iletişimsel bir araç olduğu kadar kimliksel bir konumlanma uygulamasıdır. Fransızca çoğu zaman *yeniden yazılan* bir dildir; Arapça, Berberice ve yörekent dili (argosu) ile etkileşime girerek melez bir söylem üretir (Tilbe & Topaloğlu, 2025, ss. 163-172). Bu melezlik, dilsel bir çeşitlilik ve öznenin parçalı kimliğinin söylemsel bir yansımasıdır. Goudaillier'in de belirttiği üzere çağdaş yörekent Fransızcası, kökleşik argodan farklı olarak, toplumsal dışlanmışlık ve gençlik ekiniyle doğrudan bağlantılıdır ve bu yönüyle bir kimlik belirleyicisi olarak işlev görür (Goudaillier, 2002, ss. 5-6). Duchêne de benzer şekilde, yörekent dilinin göçmen toplulukların deneyimlerini ve toplumsal kimliklerini yansıtan bir söylem biçimi olduğunu vurgular (Duchêne, 2002, ss. 31-32). Dilbilimsel açıdan bakıldığında, Verlan'ı üreten hece ters çevirme işlemi de bir tür türetim (fr. dérivation) sürecidir; zira sözcük, köküne yeni bir düzenek uygulanarak biçimce ve kimi zaman anlamca dönüştürülmektedir (Tamine-Gardes, 1982).

Beur yazınında dilsel uygulamalar, kimliğin parçalı ve melez yapısını doğrudan yansıtır. Fransızca, Arapça ve yörekent argosunun iç içe geçtiği çok boyutlu bir söylem alanı oluşur. Özellikle Verlan dili ve yörekent Fransızcası (fr. parler des cités), genç kuşakların kendilerini ifade etme ve egemen dile karşı alması bir kimlik alanı yaratma biçimi olarak öne çıkar (Tilbe & Topaloğlu, 2025, ss. 163-169; Topaloğlu, vd., 2025). Bu bağlamda dilsel melezlik hem biçimsel bir özellik hem de kimliğin çoğulluğunun ve parçalanmışlığının söylemsel karşılığıdır.

Dilin bu dönüşümü, kimliğin değişmez bir öz olmaktan çıkıp süreçsel ve çoğul bir yapıya dönüşmesine yol açar. *Beur* anlatıları bireyin ne tamamen köken ekine ne de Fransız ulusal kimliğine ait olabildiğini, bu nedenle *arada kalmışlık* (fr. entre-deux) durumunun belirleyici olduğunu vurgular (Tilbe & Topaloğlu, 2023, s. 935); alanyazında bu durum ekinsizleşme (fr. désacculturation) kavramıyla da adlandırılmaktadır (Tilbe & Topaloğlu, 2024a). Bu doğrultuda kimlik, dilsel ve ekinsel çatışmalar içinde sürekli yeniden kurulan bir yapıdır. Bu görüş, Alec Hargreaves'in *Beur* yazınının “tanınma arayışı içindeki yazarların yazını” olduğu yönündeki saptamasıyla da örtüşür (Hargreaves, 2014, ss. 144-145). Nitekim yazarların kendileri de bu tanınma arayışını dile getirmektedir; Mohamed Razane, yazma edimini baskın kesim karşısında susturulmuş bir kesimin sesine dönüşen bir direniş biçimi olarak tanımlamaktadır (Puig, 2008, s. 86).

Frankofon yazında dil ve kimlik arasındaki ilişki, basit bir temsil ilişkisini aşarak öznenin varoluşsal konumlanışını belirleyen temel bir eksene dönüşür. Özellikle Mağrip kökenli yazında dil, iletişim aracı ve bireyin kendini tanımlama, ait olma ve direnme biçimlerinin

odağında yer alan kurucu bir ögedir. Göçmen kökenli birey için dil, “kimliğin taşıyıcısı ve çatışma alanıdır”; çünkü bu birey, çoğu zaman birden fazla dilsel ve ekinel sistem arasında sıkışmış bir özne olarak konumlanır (Tilbe & Topaloğlu, 2020, s. 330). Dil–kimlik ilişkisi, aynı zamanda ekinin aktarım ve dönüşüm düzeneklerini de belirler. Duchêne, yörekent dilinin bir iletişim biçimi ve aynı zamanda göçmen toplulukların ekinel deneyimlerinin taşıyıcısı olduğunu ifade eder (Duchêne, 2002, ss. 30-32). Bu durum, Frankofon yazında ekinin durağan bir kalıt değil, dil aracılığıyla sürekli yeniden üretilen devingen bir yapı olduğunu gösterir. Laura Reeck, *Beur* yazınının ilk kuşak metinlerinde dilin, aile ile okul, köken ile ev sahibi toplum arasında bir *arabuluculuk alanı* oluşturduğunu belirtir (Reeck, 2012, ss. 120-122). Puig (2011) da Azouz Begag'ın *L'intégration* adlı yapıtından Ahmed Djouder'in *Désintégration*'na uzanan çizgide, Beur yazınının bütünleşme söyleminin yerini yörekent yazınında ayrışma ve özerkleşme söylemine bıraktığını göstermektedir.

Frankofon yazarlar için dil, hem egemen ekinin dayattığı bir baskı ve benzeşme (fr. assimilation) aracı hem de alt ekininin tepki olarak ortaya koyduğu direnişin eytişimsel alanıdır. Serena Cello'nun belirttiği üzere, yörekent yazını, uçlara itilmiş (fr. marginalisé) grupların kendi gerçekliklerini anlatmak için dili dönüştürdükleri bir alan olarak ortaya çıkar (Cello, 2011, ss. 1-3). Bu bağlamda dilsel melezlik, bir zorunluluk olmakla birlikte, aynı zamanda siyasaya yaslanan bilinçli bir güzelduyusal seçimdir. Ilaria Vitali'nin (2012, s. 7) *gurbetçi* (fr. intranger) kavramı da bu durumu açıklar: birey, içeride ve dışarıda olma hâlini dil üzerinden deneyimler ve ifade eder. Benzer biçimde Marcu (2016), gurbetçi yazarların yörekent dilini bir güzelduyusal aygıtı dönüştürerek, banliyö ile köken toprakları arasında konumlanan özgün bir "kimlik-dil" kurduklarını belirtir.

Çağdaş Frankofon yazında dilin kimlik kurucu işlevi oldukça belirgindir. Hargreaves'in altını çizdiği gibi, *Beur* ve yörekent yazarları, dili kullanarak yalnızca hikâye anlatmaz; aynı zamanda kendi varlıklarını ve toplumsal konumlarını yeniden tanımlarlar (Hargreaves, 2014, ss. 145-147). Bu bağlamda dil, yazınsal üretimin ötesinde, siyasal ve ekinel bir eyleme dönüşür.

Sonuç olarak, Frankofon yazında kimlik, ekin ve dil arasındaki ilişki doğrusal değil, eytişimsel ve çok boyutludur. Dil, egemenliğin ve buna karşı direnişin aracı; kimlik düzleminde parçalanmanın ve yeniden oluşumun alanı, ekin olarak korunmaya çalışılan bir kalıt ve sürekli dönüşen bir yapı olarak belirir. *Beur* yazını ve özelde *Georgette!*, bu üçlü ilişkinin en yoğun biçimde gözlemlenebildiği metinler arasında yer alır. Bu nedenle Frankofon yazın, dil–kimlik–ekin ilişkisini yalnızca göstermekle kalmaz; onu eleştirel, çatışmalı ve üretken bir süreç olarak yeniden kurar.

Ekinel Bellek ve Aidiyet

Frankofon yazın bağlamında ekinel bellek ve aidiyet, özellikle göç ve sömürge sonrası deneyimle ele alındığında, değişmez ve bağdaşık yapılar olmaktan çıkar; parçalı, tartışmaya açık ve çoğu zaman çatışmalı süreçler olarak belirir. Ekinel bellek, bireyin geçmişle kurduğu bağı ve bu geçmişin şimdide nasıl yeniden kurulup ve dönüştürüldüğünü gösteren bir anlam alanıdır. Bu nedenle Mağrip kökenli yazında bellek, özlemlili bir geri dönüşten çok, kırılma, kopuş ve yeniden yazım süreçleriyle ilişkilidir.

Göç, bireyin ekinsel belleğinde derin bir yarılma yaratır. Göçer özne, bir yandan köken ekinin taşıyıcısı olan aile ve topluluk belleğiyle bağ kurmaya çalışırken diğer yandan ev sahibi toplumun kurallarıyla uyum sağlama baskısı altında kalır (Er, 2025). Bu durum, göçmen öznenin iki ekin arasında arafta kalmasıyla sonuçlanır (Tilbe & Topaloğlu, 2023, s. 946); alanyazında bu süreç *ekinsizleşme* kavramıyla da adlandırılmaktadır (Tilbe & Topaloğlu, 2024a; Dinar, 2025). Dolayısıyla aidiyet artık doğal ve verili bir durum değil, kırılğan ve sürekli yeniden oluşan bir kimlik devinimi hâline gelir.

Ekinsel belleğin bu parçalı yapısı, *Beur* yazınında sıklıkla kuşaklar arası gerilimler üzerinden görünür kılınır. Birinci kuşak göçmenler için bellek, çoğu zaman *geri dönüş* düşüncesi ve köken ülkeye bağlılık üzerinden şekillenirken ikinci kuşak için bu bellek aktarımı kesintiye uğrar. Yeni kuşak, iki ekin arasında *bölünmüş bir bilinç* geliştirir ve bu durum aidiyet bunalımına yol açar (Tilbe & Topaloğlu, 2020, s. 330). Bu bağlamda ekinsel bellek, süreklilikten çok kopuş ve yeniden kurulum üzerinden işlerlik kazanır.

Öte yandan ekinsel bellek, bireysel ve toplumsal bir yapı olarak ele alınmalıdır. Reeck, *Beur* yazınının göçmen toplulukların toplumsal deneyimlerini görünür kıldığını ve bu yönüyle alternatif bir tarih yazımı sunduğunu belirtir (Reeck, 2012, ss. 122-124). Bu alternatif tarih, resmi ulusal anlatılara karşı bir karşıt-söylem üretir ve marjinalleştirilmiş grupların sesini yazın aracılığıyla duyurur. Benzer şekilde Hargreaves (2014, ss. 145-146), bu metinlerin yalnızca bireysel hikâyeler anlatmadığını; aynı zamanda toplumsal tanınma ve görünürlük mücadelesinin bir parçası olduğunu vurgular. Bu yönüyle ekinsel belleğin siyasal bir işlev üstlendiği de söylenebilir zira anımsanan geçmiş ve onun yansıtılma biçimi, doğrudan iktidar ilişkileriyle bağıntılıdır.

Frankofon yazında ekinsel bellek ve aidiyet, göç ve sömürge sonrası deneyimle yeniden tanımlanan, dinamik ve çok boyutlu kavramlardır. *Georgette!* türü metinler, bu kuramsal tartışmaları somutlaştırarak, ekinsel belleğin nasıl parçalandığını, yeniden kurulduğunu ve aidiyetin nasıl sürekli sorgulanan bir deneyime dönüştüğünü yazınsal düzlemde görünür kılar.

GEORGETTE!

Romanda Anlatıcı

1985 yılında Barrault Yayınevi tarafından yayımlanan romanda anlatı, birinci tekil kişi anlatıcının iç sesi üzerine kurulu, parçalı ve bilinç akışına yakın bir söylem yapısı sergiler. Bu yapısal tutum, yalnızca güzelduyusal kaygılarla seçilmiş bir anlatı yöntemi olmanın ötesinde, anlatıcının kimliksel parçalanmışlığının söylemsel düzeydeki doğrudan yansımasıdır. Yazar, ölçünlü Fransızcadan sapmaları ve dilsel kırılmaları anlatının biçimsel niteliği kılarak dili bir kimlik mücadelesi alanı olarak kesinler.

Georgette!'in anlatı yapısı, alışlagelen doğrusal ve bütünlüklü anlatı yapılanmasından saparak parçalı, kesintili ve öznel bir yapı sergiler. Anlatı yapısı, özellikle çocuk bakış açısı, iç monolog (fr. monologue intérieur) ve bilinç akışına yakın söylemler üzerinden biçimlenir. Yapıtın içöyküsel anlatıcısı, birinci tekil kişi bakış açısıyla konuşan çocuk özne olup, anlatı doğrudan onun algıları, korkuları ve yorumları üzerinden ilerler; Genette'in anlatıbilim kuramındaki terimlerle söylenecek olursa, yapıt iç odaklayım (fr. focalisation interne) ilkesine dayanır ve anlatıcı ile odaklayıcı özne burada örtüşmektedir (Genette, 1972). Bu öznel bakış

açısı, gerçekliğin nesnel bir sunumu yerine, kırılğan ve çoğu zaman çarpıtılmış bir gerçeklik ortaya koyar; Cohn'un (1978) çocuksu ve saf bir algıyı yansıtan anlatıcı bilinci üzerine yaptığı çözümlemede vurguladığı gibi, bu tür bir anlatıcı okuru deneyimsiz bir gözle dünyayı yeniden görmeye çağırır:

Ağızındaki kurtçukla, ikide bir ağlıyor. Bir gün onu kenara çekiyorum.

— Yazık sana: ağızında bir kurtçuk var!

Doğru olmasına karşın bunu ona şaka olsun diye söylüyorum. Mireille yüzü için ağlıyor ve ben gerçeği söylediğime pişman oluyorum. (Belghoul, 1986, s. 37).

Alıntı, anlatının dış dünyayı nesnel bir tutumla yansıtmak yerine, öznenin iç dünyasını merkeze alarak öznel bir yargıyla ele aldığı açık göstergesidir. Arkadaşı Mireille'in dil peltekliği kaynaklı konuşma bozukluğunu, ağızında var olan bir "kurtçuk" olarak imgeler ve bunu gerçeklik olarak benimser. Koşut biçimde, farklı renklerdeki çoraplarını, ailelerinden kopmuş "yetimler" olarak kişiselleştirir (s. 14); bu aynı zamanda kendi bölünmüş kimliğinin bir yansımasıdır. Okul gibi nesnel bir uzam bile anlatıcının zihinsel süzgecinden geçerek yeniden anlamlandırılır. Parmağını mürekkep şişesine batırdığında eline bulaşan lekeyi "örümcek" olarak betimlerken mavi mürekkebi öğretmenin gözleriyle özdeşleştirerek şişeye sokulan parmak olgusunu çok ayrı bir gerçekliğe dönüştürür:

Boş göz çukurlukları derin değil, masaya gömülmüş bardaklar gibiler. Aslında dolu olduklarını sanmıyordum. Öyle olsa parmağımı sokmazdım. Ama evet, gözlerinin renginin mavi olduğu kesin! Parmağımı gözüne soktum. Bu yüzden bana karşı kızgın. (s. 25)

Göçer yazınında anlatıcı çoğu zaman deneyimi doğrudan aktaran değil, onu yeniden kuran bir bilinçtir (Tilbe & Topaloğlu, 2025, s. 102). Anlatı yapısının en belirgin özelliklerinden biri parçalanmışlıktır. Metin, süredizimsel bir düzen yerine, anlık kesitler, içsel sıçramalar ve düzensiz zaman akışı üzerinden ilerler. Özellikle bilinç akışına yaklaşan ifadeler, anlatıcının zihinsel karmaşasını yansıtır:

O akşam yatağımdayım, uyumuyorum. Ağabeyim horluyor ve üst kattaki komşular tartışıyor. Gözlerimde öğretmenin tuhaf ama sevecen ve kibar gülümsemesi var. Bütün sınıfın ellerine sertçe vuruyor, bana gelince daha ziyade gülümsüyor. (Belghoul, 1986, ss. 11-12).

Alıntıda görülen zamansal sıçrama, parçalanmış anlatı yapısının belirgin örneklerinden biridir. Öğretmenin cetvelle sınıfta disiplin kurmaya çalıştığı andan, anlatıcının o gece yatağında uykusuz kaldığı ana hiçbir geçiş ögesi olmaksızın atlanır. Bu yönüyle söz konusu ifadeler, travmatik bir anın (öğretmenin vurması ve gülümsemesi) süredizimsel zamandan bağımsız olarak zihinde asılı kalışını simgeler. Düşünce, doğrusal değil dağınık ve kesintili bir biçimde aktarılır ve bu durum söylem düzeyinde, öznenin kimliksel parçalanmışlığıyla koşutluk içindedir. Anlatı, düzenli bir yapı kurmak yerine, bu düzensizliği bilinçli olarak yeniden üretir.

Romanın ilerleyen bölümünde basit bir okul malzemesi olan kurşun kalem, anlatıcının zihnindeki ekinsel ve sınıfsal parçalanmışlığın göstergesine dönüşür. Öğretmenin "HB" kalem istemesi ancak annesinin "2H" kalem alması, anlatıcıda derin bir kaygı ve zihinsel karmaşa yaratır. Bu bölümdeki söyleşimler ve içsel monologlar, anlatıcının "doğru olan" (okul kuralları) ile "gerçek olan" (ailesinin maddi yetersizliği ve bilgisizliği) arasında nasıl savrulduğunu gösterir. Anlatıcı, babasının kalem markası hakkındaki saçma çıkarımlarını aktarırken, zihni

sürekli olarak öğretmeninin olası tepkilerine ve ailesine ilişkin gerçeğin (okur-yazar olmadıklarının) ortaya çıkma tehlikesine kayar: "HB, HB'dir, 2H değil! Ona hatasını açıklıyorum. Birkaç kez tekrar ediyorum. Anlamıyor" (s. 16). Devamında bu karmaşa bir korku nöbetine evrilir: "Eğer kavga edersek, arkadaşlarım ailemi öğretmene ihbar ederler. O da zorla onları okula kaydettirecek ve tüm aile açıktan ölecek" (s. 18). Bir kalem ucunun sertliği (2H ya da HB olması), yedi yaşındaki bir çocuğun zihninde ailenin yok oluşuna ilişkin devasa bir kaygı nöbetine dönüşerek bilinç akışının çağrışımsal mantığının açık bir örneğini oluşturur.

Anlatının bir diğer önemli niteliği, dilsel sapmalar ve bozulmalardır. Metin, yazı dilini banliyölere özgü konuşma dili biçimine dönüştürürken kaçınılmaz olarak ölçünlü Fransızcadan sapmalar içerir.

— Tu crois *qu' j* comprends rien à tes *zaches*! Mais *j'* comprends tout! *C'est* pas ma *p'tite* morveuse qui va m'apprendre la vie ! *C'est* pas les *zaches* qui comptent! *Zache* c'est la marque. *Y'a* des crayons *d'* la marque *Zache*, *y'a* d'autres marques / Senin şu *zache* dediklerinden hiçbir şey anlamadığımı sanıyorsun değil mi! Ama bal gibi de anlıyorum! Hayatı küçük sümüklü kızından öğrenecek değilim! Önemli olan o *zache* dediğin şeyler değil! *Zache* dedikleri markadır. *Zache* marka kalemler var, başka markalar da var. (Belghoul, 1986, s. 17).¹

[...] Sans compter les *tomobilistes* qui sont dans leurs voitures, *y te* voient balayer *y te* déchirent le papier en *millé* morceaux et quand ils arrivent vers toi, *y te l'* jettent dans la gueule comme ça / Arabalarının içindeki otomobilleri saymıyorum bile; seni süpürürken görüyorlar, kâğıdı bin parçaya bölüyorlar, tam yanına geldiklerinde de pat diye yüzüne fırlatıp atıyorlar (s. 32).²

Alıntılardaki italik vurgular ölçünlü Fransızca yazıma uygun olmadığını göstermek adına tarafımızca yapılmıştır. Sözdizimsel eksikler, noktalama işareti ve yazım yanlışlarının yanı sıra hatalı sözcük kullanımları açıkça görülebilmektedir. *Beur* yazınında karşılaşılan bu türden dilsel kırılmalar, bireysel yetersizliği göstermenin yanı sıra, düşünsel ve güzelduyusal bir seçimdir (Tilbe & Topaloğlu, 2025, s. 168).

Kimlik Oluşumu ve Parçalanmış Benlik

Yapıtta kimlik oluşumu, bütünlüklü bir gelişim süreci olarak değil; parçalanma, yabancılaşma ve sürekli öz-denetim üzerinden ilerleyen kırılmalı bir yapı olarak ortaya konur. Anlatıcı özne, bireysel ve toplumsal düzeyde kendini kurma çabası içindeyken, aynı anda bu kimlik için tehdit oluşturan söylemsel ve kurumsal düzeneklerle karşı karşıya kalır. Özellikle okul deneyimi üzerinden somutlaşan bu durum, yapıtın ilk tümcelerinden başlayarak, öznenin kendilik algısının ne denli kırılmalı olduğunu açık biçimde gösterir:

Çalar zil... Hayır, zil çalıyor. Okulu sevmiyorum. Özellikle de teneffüsten nefret ediyorum. Çok uzun sürüyor. Yürüyerek, beş avlu turu kadar. Bütün o süre boyunca dönüp duruyorum, kendi etrafımda yürüyorum. Bir şeyden korkuyorum; onu etrafımda hissediyorum. Bu yüzden yürüyorum. Elbette bir ayağım diğerinin önüne gelecek biçimde yürüyorum. Ama sırtım kambur, gözlerim yere bakıyor. Kaşlarımı çatıyorum, ellerimi arkamda kavuşturuyorum.

¹ Ölçünlü Fransızcaya göre "Tu crois que je ne comprends rien à tes *zaches*! Mais je comprends tout ! Ce n'est pas ma petite morveuse qui va m'apprendre la vie ! Ce ne sont pas les marques qui comptent ! 'Zache' c'est la marque. Il y a des crayons de la marque 'Zache', il y a d'autres marques." olmalıdır. Alıntıda *zache* olarak geçen sözcük, küçük kızın ısrarla istediği 2H (kalem) ifadesinin baba tarafından yanlış anlaşılmasıdır. Fransızca 2H (deux ache) ifadesi 2 ve H ifadeleri arasında yapılan ulamayla *deu z ache* olarak söylenir. Baba H sesini ulamadan kaynaklı *ache* değil *zache* olarak algılar ve marka sandığı için de öyle kullanır.

² Ölçünlü Fransızcaya göre "Sans compter les automobilistes qui sont dans leurs voitures ; ils te voient balayer, ils te déchirent le papier en mille morceaux et, quand ils arrivent vers toi, ils te le jettent dans la gueule comme ça." olmalıdır.

Yetmiş yaşında bir ihtiyar gibi yürüyorum. Bu da bana saygı duyulması için bir sebep. Oysa gerçekte yedi yaşındayım (Belghoul, 1986, s. 9)

Metin Fransızcanın sözdizimsel olarak yanlış kullanımı ve bu yanlışın düzeltilmesiyle açılır: “La sonne cloche... Non, la cloche sonne”. Dil düzlemindeki bu tersyüz oluş (özne yerine yüklem, yüklem yerine de öznenin kullanılması) çocuk anlatıcının iye olduğu kendi öz ekiniyle dış dünyadaki egemen ekin arasındaki çatışmaya denk düşer. Ötekileştirilme kaygısı, anlatıcının kendini dışarıya yaşlı biriymiş gibi yansıtmaya yol açar. Yedi yaşındaki bir çocuğun “yetmiş yaşında bir ihtiyar gibi yürümesi”, basit bir öykünme olmanın ötesinde erken yaşlarda içselleştirilmiş bir yabancılaşmanın göstergesidir. Söylem düzeyinde bu durum, öznenin gerçekte kendi olmayan bir kimliğe bürünmesi şeklinde okunabilir. Göçmen özne çoğu zaman kendi kimliğini başkalarının bakışı altında yeniden kurmak zorunda kalır (Tilbe & Topaloğlu, 2020, s. 330). Yürüme edimi, öznenin yaşadığı kimlik sorunsalını çözmeye yönelik çocuksu bir girişimi yansıtır. Kimlik parçalanmasının en açık göstergelerinden biri, öznenin sürekli kendini denetlemesi ve dış bakışı içselleştirmesidir: “Kendimi durmaksızın gözetliyorum” (Belghoul, 1986, s. 10). Sözcenin görünürdeki gevşek tonunun altında, bir *öz-denetim* düzeneği açığa çıkar. Anlatıcı, artık yalnızca dış otorite tarafından değil; kendi içselleştirdiği kurallar aracılığıyla da denetim altındadır. Bu durum, göçmen öznenin içselleştirilmiş denetim altında kimlik üretmesi şeklindeki saptamalarla örtüşmektedir (Tilbe & Topaloğlu, 2025, s. 98). Yapıtın ilerleyen bölümlerinde kimlik, doğrudan etnik ve ekinsel imlemeler üzerinden parçalanır:

Yandaki kızın çürümüş parmaklarını elimde sıkıyorum. Öğretmen, sundurmanın altında öğrencileri sayıyor.

— Yalnızca tek bir baş görmek istiyorum!

Kızın kırık eli avuç içimde debeleniyor. Kolunu çekiyorum.

— Ne var?

— Yürüyüşün...

Gururlanıyorum. Fark etmiş!

— Yürüyüşünden belli, sen Arapsın!

Elini bırakıyorum. Ona cevap bile vermiyorum. Ben yaşlı bir adam gibi yürüyorum: bunu bilerek yapıyorum! Bu kız saygı nedir bilmiyor! (Belghoul, 1986, s. 12)

Alıntı, öznenin kimlik oluşumunda dışarının etkisini ve *öteki* olarak konumlandırılmasını açıkça göstermektedir. Kimlik, bireyin kendi ölçütleri yerine, toplumsal dış bakış tarafından belirlenir. Söylem açısından bu bir *damgalamadır* ve öznenin bedensel edimine (yürüyüşüne) indirgenen bir kimlik kurgusu üretir. Kendinin değil de dışarının bu zorunlu belirlemesi, sömürge sonrası dönemde göçer kimliğinin dışsal söylemlerle oluştuğunun açık bir göstergesidir. Tilbe ve Topaloğlu'nda (2024b, s. 584) gördüğümüz *ekinsizleşme* kavramı söz konusu olguyu açıklar niteliktedir: özne, iki ekinsel dizge arasında kalır ve hiçbirine tam olarak uyumlanamaz. Söylem düzeyindeki kimlik parçalanmasına, anlatıcının kendini eğretilmeler aracılığıyla konumlandırması eşlik eder:

Kirli elimi sıramın altına saklıyorum. Öğretmenin hediyesi yüzünden kirlenmişim. Ona her zamanki gibi büyük saygı duyuyorum. Ama bu sefer, onu ezmekten büyük bir zevk

duyardım. Hayır! Ben bir cadı gibi korkunç değilim! Zaten onu alt etmek imkânsız: yüzde yüz daha güçlü. Onun yanında ben küçücük bir örümceğim (Belghoul, 1986, s. 22)

Örümcek eğretilmesi, küçüklüğü ve değersizliği anıttırır. Öğretmen karşısında kendini *ezilebilir* bir varlık olarak gören anlatıcı, güçler ilişkisi içindeki yerini içselleştirmiştir. Bu eğretilme aynı zamanda anlatıcının kendini insan bir özne olarak değil, nesneleştirilmiş bir varlık olarak algıladığını gösterir. Kimlik oluşum sürecindeki en çarpıcı kırılmalardan biri de dilsel ve bilişsel yetersizlik hissi üzerinden ortaya çıkar: “Malzeme listesini yazdığı gün, epey zor durumda kalmıştım. Onu kendi başıma okumam imkânsız! Harf harf biraz becerabiliyorum, ama koca bir sayfayı okumak... bu mümkün değil!” (s. 18). Okuma becerisindeki eksiklik, öznenin kendini yetersiz hissetmesine yol açar. Dil burada yalnızca bir iletişim aracı olarak değil aynı zamanda kimliksel yeterliliğin de bir ölçütü olur. Dilsel yetersizlik hissi, göçmen öznenin kimlik bunalımının temel bileşenlerinden biridir (Tilbe & Topaloğlu, 2025, s. 165). Anlatıcının kendi ailesine yönelik geliştirdiği ikili duygu durumu (fr. ambivalence), öznedeki parçalanmış benliğin en derin yönünü oluşturur. Özellikle baba figürüne yönelik aynı olgu ekseninde yapılan farklı nitelermeler dikkate değerdir: “Bir gün, (babam) tamamen yeni olan bir defterimi açtı. Benim için örnek olacak bir şeyler yazdı. Çok mutlu oldum; bu inanılmaz bir sürprizdi” (Belghoul, 1986 s. 43). Anlatıcı babasının ilk yazıları yazdığı defterini okula götürdüğünde -Arapça yazıldığı için- yazıların tersten yazıldığını ve deftere tersten başlandığını öğretmeninden öğrenerek sarsılır. Ev ortamında mutlu edici olan bu edim okulda utanç dolu bir deneyime evrilir. Öğretmenin bu kuralcı bakışını içselleştiren anlatıcı, babasına yönelik beslediği olumlu duygularını anında keskin bir nefrete dönüştürür:

Neden defterimle oynamasına izin verdim ki, Tanrım, neden? [...] Berbat el yazısı sadece karalamalardan ibaret. Ters yazmak diye bir şey yok! Aslında yazmayı bilmiyor ve bana uydurma hikayeler anlatıyor. Bu adam tamamen kafayı yemiş! Bir çocuk gibi yalan söylüyor (s. 58).

Dilsel farklılıklardan kaynaklı bu deneyim, anlatıcının babasının Cezayirli kimliğinin önemli bir bileşeni olan Arap dilini okulun gözüyle "karalama" olarak görmesine ve onu bir "aptal" olarak nitelermesine yol açar. Sevgi ile utanç arasındaki bu salınım, anlatıcının babaya yönelik yaşadığı ikili duygu durumunun en güçlü metinsel kanıtını oluşturur. Benzer karşıt duyguları, giyim-kuşam ve kamusal alandaki tutumları nedeniyle annesine karşı hissettiği de *bizi utandırıyor* (s. 97) sözcesinden anlaşılmaktadır. Öznenin kendi kökenine yönelik eleştirel ve yıkıcı bakışı, sömürge sonrası dönemde bireyin içselleştirdiği baskın ekinin bir yansımasıdır. Bu yönüyle *Georgette!* kimlik oluşumunu, bütünleşik bir süreç olmak yerine parçalanmış, çatışmalı ve sürekli yeniden gözden geçirilen bir yapı olarak ortaya koyar. Öznenin sürekli kendini denetlemesi, dış söylemlerden etiketlenmesi, aile-okul çatışması ve dilsel yetersizlik, bu parçalanmış benliğin temel bileşenlerini oluşturur.

Göç, Aidiyet ve Akışkan Kimlik

Georgette! göç olgusunu, öznenin gündelik yaşamında deneyimlediği aidiyet bunalımı ve kimliğin akışkanlaşması üzerinden oluşturur. Bu bağlamda göç, uzamsal bir yer değiştirmeden çok, zihinsel ve ekinel bir bölünme olarak belirginleşir. Anlatıcı ne aile içinde ne de okul ortamında tam anlamıyla *yerleşik* bir özne olamaz; sürekli olarak arafta, geçiş durumunda ve konumsuz bir kimlik deneyimi yaşar. Okulda kendini, “Bir şeyden korkuyorum, onu etrafımda

hissediyorum” (s. 9) sözcesiyle belirttiği üzere sürekli tehdit altında hissetmesi, aidiyet eksikliğinin ilk göstergelerinden biridir:

Sıradaki yerime gidiyorum; acele etmeden, etrafı gözetleyerek, biri beni fark ediyor mu diye bakarak. Diğerleri her zamanki gibi koşarak beni geçiyor. Sınıfın en şişmanı bana çarpıyor. Bu, okulda olacak şey değil! Kızlar yaşlıları itip kakıyor, öğretmen de onları cezalandırmıyor bile! Hepsi sıraya girdiğinde varıyorum. Ben asla başkalarından önce yerimi almam. Son ana kadar avluda dönüp dururum (Belghoul, 1986, ss. 9-10)

Bu ifadeler, öznenin bulunduğu uzama ait olamadığını ve sürekli bir tedirginlik içinde olduğunu gösterir. *Dönüp durma* eylemi bedensel bir devinim olmanın ötesinde, yönsüzlük ve kararlı duruma geçememe gibi simgesel bir anlam kazanır. Zira göçmen özne çoğu zaman ne merkezde ne de çevrede konumlanabilen bir ara-varlık olarak ortaya çıkar (Tilbe & Topaloğlu, 2025, s. 135). Bu konumlanış, Homi Bhabha'nın (1994) sömürge sonrası öznenin iki ekin arasındaki müzakere sürecini tanımlamak üzere geliştirdiği üçüncü uzam (İng. third space) ve melezlik (İng. hybridity) kavramlarıyla da örtüşmektedir; özne ne köken ekinine ne de ev sahibi ekine tam olarak ait olabildiği bu aralıkta kimliğini sürekli yeniden müzakere eder. Aidiyet bunalımının bir başka önemli boyutu, öznenin toplumsal olarak dışlanması ve ötekileştirilmesidir. Doğrudan dilsel düzeyde gerçekleşen bu durum, genellikle çocuğun okul deneyimleriyle ilintili olarak okurun karşısına çıkar. Anlatıcı öz kimliğini gizlemek için yaşlı biri gibi yürümeye çalışırken yanındaki kızın, “Yürüyüşünden belli, sen Arapsın!” (Belghoul, 1986, s. 12) demesi öznenin davranışlarının etnik temel üzerinden okunarak damgalandığını gösterir. Dolayısıyla aidiyet ve kimlik, dışsal söylemlerle belirlenmiş bir baskının ürünü olarak yapılır. Öznenin *Arap* olarak nitelenmesi, onun Fransız toplumsal alanında tam anlamıyla benimsenmediğinin ve sürekli bir yabancı konumunda tutulduğunun kanıtıdır.

Toplumsal dışlanmaya uğrayan yalnızca anlatıcı özne değildir. Ailede özellikle babanın çalıştığı iş ortamına yönelik deneyimleri, çalışma yaşamındaki ırksal ve ekinsel ayrımcılığı gözler önüne serer. Babanın bir sokak temizlikçisi olarak çalışması, sömürge sonrası iş gücü düzeninin en alt katmanında olduğunu kesinler. Öte yandan, sokakta karşı karşıya kaldığı davranışlara yönelik anlatımları, göçmenlerin konumunu ve anakent yaşamındaki işlevlerini göstermesi açısından dikkate değerdir:

— Sokakta kim olsa bize emir veriyor!

[...]

— Kapıcılar, satıcılar, esnaf, zanaatkarlar... hepsi gel, kapımın önündeki tükürükleri süpür diyor. Ya da: köpeğim pisledi, gel onu temizle. Köpeğini kaldırıma pisletmeye getiriyor, sonra gelip seni çağırıyor: hey, Asmaâ, gel köpeğimin pisliğini temizle; bunun için para alıyorsunuz (s. 32).

Alıntı, göçmen bireyin kamusal alanda karşı karşıya kaldığı aşağılanmayı ve toplumsal sıradüzendeki alt konumunu açıkça gösterir. Baba, çalışmasına karşın toplumda saygı görmeyen, sürekli buyruk alan ve değersizleştirilen bir birey konumundadır. Bu durum, bireysel, aynı zamanda sınıfsal ve ekinsel bir dışlanmışlık biçimidir. Göçmen anlatılarında aidiyet sorunu çoğu zaman sınıfsal konum, dilsel yetersizlik ve ekinsel farklılıkların kesişiminde ortaya çıkar (Tilbe & Topaloğlu, 2024b, s. 585).

Yapıtta, göç ve aidiyet ilişkisi, uzamsal düzlemde de simgesel biçimde ele alınır. Ev ve okul, iki farklı ekinse alan olarak karşı karşıya gelir; ancak anlatıcı her iki uzamda da *yabancı* konumundadır. Okulda dışlanan, evde ise anlaşılmayan bir özne olarak, hiçbir uzam tam anlamıyla ona *yuva* işlevi görmez. Kökleşik göç anlatılarında “iki dünya arasında kalmışlık” izleğinin yeniden üretimi olan bu durum, söylemsel düzeyde anlatıcının sürekli savunma ve kaçınma yöntemleri geliştirmesine yol açar:

- Susmayı seçtin, öyle mi? Tek bir söz bile yok! Ağzını hiç açmadan okuyup adam olacağını mı sanıyorsun? Ben senin için buradayım, sen ise tek kelime etmiyorsun. Bunu başkaları için asla yapmam. Vaktini boşa harcatıyorsun! Peki ya baban? Senin gibi dilsiz bir genç kız ister mi? Diyelim ki ileride, mesela, doktor oldun. Oralarda sana ihtiyaç var. Hastaları kabul edip onlara tek kelime etmeden bakıp durduğunu düşünebiliyor musun? Böyle inat edersen, babanı çağırırım (Belghoul, 1986, s. 121).

Bu sessizlik, yüzeyde bir edilgenlik gibi görünse de gerçekte düşüngüsel baskıya karşı bir geri çekilme ve direnç yöntemi olarak okunabilir. Göçmen özne çoğu zaman söylem içinde değil, söylem dışındaki boşluklarda varlık üretir (Tilbe & Topaloğlu, 2025, s. 140). Bu bağlamda sessizlik bile anlamlı bir eyleme dönüşür. Öğretmeni ve babasıyla etkileşim içinde olduğu sahnelerde çoğunlukla edimsiz bir tepki olarak benimsediği suskunluk, aynı zamanda korkunun, ait olamamanın ve kendini ifade edecek bir alan bulamamanın göstergesidir. Okulda ötekileştirilen ve evde çatışma yaşayan özne, zorunlu olarak iki dünya arasında sıkışıp kalmış bir “ara-varlık” olma durumunda kalır. Ancak bu, eytişimsel bir bireşim yaratmaktan çok, bireyin iki kutup arasında salınarak kimliğin akışkan bir yapıya bürünmesiyle sonuçlanır. Böylece göçmen öznenin aidiyetinin neden kararlı değil de sürekli sorgulanan ve yeniden kurulan bir süreç olduğu daha kolay anlaşılır.

Dilin Toplumsal ve Ekinse İşlevi

Göçmen edebiyatında dil, yalnızca bir iletişim aracı değil; güç ilişkilerinin, düşüngüsel çatışmaların ve ekinse üstünlük mücadelelerinin yürütüldüğü kurumsal bir çatışma alanıdır. Roman boyunca anlatıcının okul ve ev uzamları arasında yaşadığı gerilimde dil, önemli bir bileşen olarak rol oynar. Kendi anadili olan Arapça ve içinde yaşamak zorunda olduğu ekinse evrenin dili olan Fransızca arasındaki yapısal karşıtlıklar özne için bir öğrenme güçlüğü yaratmanın yanı sıra çözümü olmayan bir ikilem anlamı taşır. Babasının yeni defterine yazdığı ilk satırlar evde övünç kaynağı olurken okulda, yazının ve defterin başlangıç yönünün tersliğinin ayırdına varması, ürettiği tüm değer yargılarını tersyüz eder. Özne, yapmanın gerçekte yıkmak anlamına geldiği bir kısır döngünün içine hapsolür ve birbiriyle karşıt iki kutup arasında süregelen bir savrulma yaşar. Söz konusu karşıtlık, romanda baba ve öğretmen figürleri üzerinden işlerlik kazanarak yapısal diğer karşıtlıklara eklenir. Yapıt, dilin ayırt edici niteliğini yalnızca çocuk anlatıcının deneyimleri üzerinden değil aynı zamanda babanın çalışma yaşamına ilişkin aktarımları yoluyla da belirginleştirir:

Benim yaşadıklarımı senin yaşamamı istemiyorum. Ben hayal edilebilecek pek çok şey gördüm. Hayal edilebilir ve inanılmaz şeyler. Ve o İtalyan, sırf kağıdın altına adını yazabiliyor diye şef oldu! Seni bir sıçan gibi, bir köpek gibi ezip geçiyor. Bir şey söylersen, "dolabını boşalt ve evine git" diyor (Belghoul, 1986, s. 33).

Yukarıdaki alıntı, toplumsal yaşamda dilin göçmenler arasında bir sıradüzen oluşmasında ne denli etkin olduğunu belirgin biçimde göstermektedir. Söz konusu kişi tıpkı anlatıcı çocuğun babası gibi vatandaşlık verilmiş İtalyan bir göçmandır. Toplumsal kazanımlar açısından görünürdeki bu denkliği bozan tek değişken, *sırf kâğıdın altına adını yazabiliyor* ifadesinden anlaşıldığı üzere okur-yazar olmasıdır. Üstelik bu nitelik için fazladan bir çaba göstermesi de gerekmemiştir, kendi anadilinde okuyup yazabilmesi yeterli olmuştur. Çocuğun yaşlı bir kadınla yaptığı söyleşide, kadının ondan oğullarının adıyla kendine mektup yazmasını istediği bölümde, Fransızca bir isim kullanma düşüncesi çocuğun zihninde bir kıyaya dönüşür: “Yeni tanıştığım yaşlı bir kadına “sevgili anne” diye yazıyorum. Ve imzamı Pierre, Paul ya da Jean olarak atıyorum. Eğer babam bunu öğrenirse, beni hemen öldürür. Beni gömmez bile: tanımadığı kişiler için asla toprağı kazmaz” (s. 147). Anlatıcı çocuğun, babasının takınacağı tutumu bu biçimde varsayması göçmen toplulukların ekinel düzlemde ne denli tutucu olduğunun belirgin bir örneğidir. Göçmenler için yaşadıkları toplumun dilini öğrenmek yalnızca gündelik yaşamlarını sürdürebilmek adına gereklidir, onu kimliğin bir bileşenine dönüştürmek kabul edilebilir değildir:

Seni okula adını yazmayı öğren diye gönderiyorum. Sen se bana felaket isimlerle geri geliyorsun! Bunu kendi kızımdan beklemezdim. Onun babası gibi zeki olduğunu sanıyordum. Gururlu olduğunu sanıyordum. Şu rezalete bak: adı *Georgette* 'miş! (s. 147).

Yukarıdaki alıntı zihinsel bir söyleşinin ürünü olsa da göçmen topluluklardaki kuşak çatışmasını görebilmek adına dikkate değerdir. İlk göçmen kuşak, ekinel düzlemde tutucu bir yaklaşım sergilerken ikinci kuşak yaşadığı toplumun ekinini benimsemeye eğilimlidir. Çocuğun zihninde, Fransızca bir isimle mektup yazma olgusunun başlattığı düşünce zinciri, arka planda var olan bastırılmış bir fransızlaşma eğilimini gün yüzüne çıkarır. Beklenmedik bir anda dile getirilen ve romanın da başlığı olan *Georgette*, çocuğun Fransızlara öykünmesinin bir sonucu olarak kendine yakıştırdığı Fransızca addır. Bu da göçmen toplumlarla ilgili sıklıkla dile getirilen “arada kalmışlığın” farklı bir yönünü gösterir. Yapıtta, Latin harfleriyle okuyup yazmak anlatıcı başkışı açısından öylesine önemli bir yere konumlandırılır ki Fransız dilinde “okur-yazar olmama” anlamına gelen “analphabète” sözcüğü, “âne-alpha-bête” (s. 151) biçiminde yazılarak *eşek-alfa-hayvan* anlamına dönüştürülür. Anlatıcı-kişinin iç söylem biçiminde bir bebekle yaptığı düşsel konuşmada geçen ifadeyi oluşturmak için sesletimsel düzeyde ileri bir dil becerisi gerekir. Oysa çocuğun Fransızca yetisinin bunu yapmaya yetmeyeceği açıktır. Bu durumda *âne-alpha-bête* ifadesi, göçmenlerin dil eksikliklerinin egemen toplum tarafından nasıl değerlendirildiğini göstermeye yönelik, yazarın yaptığı bir sözcük oyunu olarak yorumlanabilir.

SONUÇ

Georgette!'in erken dönem *Beur* yazını içinde yer alması ve çocuk anlatıcı aracılığıyla kimlik bunalımını özgün biçimde işlemesi, yapıtı; dil–kimlik–ekin ilişkisini okul, aile ve toplum üçgeninde kurduğu çatışma üzerinden incelemeye olanak tanımaktadır. Araştırma bulguları romanda *Beur* yazınına ilişkin temel kavramlar olan *ekinsizleşme*, *arada kalmışlık* ve *kimlik parçalanması* gibi olguların anlatıcı öznenin deneyimini açıklamada odak rol oynadığını göstermektedir. Yapıtın okul ve aile düzleminde kurduğu ikili yapı, öznenin hiçbir alana tam anlamıyla ait olamamasıyla sonuçlanmakta ve bu durum kuramsal olarak öngörülen *ara-varlık*

görüngüsünü doğrulamaktadır. Dilsel melezliği doğuran, *Beur* yazınına özgü Fransızcanın dönüştürülmesi ve kırılması güzelduyusal bir tercih olmanın yanı sıra düşüngüsel bir araya girme olarak da değerlendirilebilir (Tilbe & Topaloğlu, 2020, ss. 329-330; 2025, ss. 163-172). Dil hem benzeşmenin aracı hem de direnişin alanı olarak işlev görmekte, bu durum; Goudaillier'in yörekent dilinin, uçlara itilmiş grupların kimlik üretiminde temel bir rol oynadığı ve bu dilsel yapının, toplumsal dışlanmışlığın doğrudan bir göstergesi olduğu (2002, ss. 5-7) yönündeki saptamalarıyla geniş ölçüde uyumaktadır. Öte yandan çözümlemenin ortaya koyduğu bulgular, Reeck'in *Beur* yazınının dönüşümüne ilişkin saptamalarıyla da örtüşmektedir. Kuramcıya göre bu yazın, zamanla *Beur* sonrası bir aşamaya evrilmiş ve kimlik temsilleri daha karmaşık hâle gelmiştir (2012, ss. 120-126). *Georgette!* bu dönüşümün erken bir örneği olarak kimliği tek boyutlu değil, çok boyutlu ve çelişkili bir yapı içinde sunar.

Yapıtın içeriği ile alanyazın arasında iki temel örtüşme dikkat çekmektedir: Birincisi, kimliğin durağan değil, süreçsel ve parçalı bir yapı olduğu yönündeki bulgular, sömürge sonrası dönemin temel varsayımlarıyla örtüşmektedir. Anlatıcının kendini sürekli yeniden kurması, bu devingen kimlik anlayışını doğrular. Diğeri, dilin düşüngüsel-toplumsal işlevi konusunda güçlü bir koşutluk söz konusudur. Yapıt, dilin iletişim, erke, kural ve aidiyet üretiminde belirleyici olduğunu ortaya koyar. Bu durum, Duchêne'nin dilin toplumsal ve ekinel kimliklerin taşıyıcısı olduğu yönündeki yaklaşımıyla da örtüşmektedir.

Georgette!, alanyazına alışılmış yönelimlerden ayrışan bazı özgün katkılar da sunmaktadır. Yapıtın çocuk anlatıcı bakış açısı, *Beur* yazınında sıklıkla karşılaşılan yetişkin anlatıcı türünden farklıdır. Bu, kimlik ve aidiyet bunalımının erken yaşta ve daha içsel bir düzeyde deneyimlendiğini göstermektedir. *Georgette!* söz konusu bu durumu doğrudan anlatının merkezine yerleştirir. Yapıt, dilsel çatışmayı çok dillilik üzerinden ve aynı dil içindeki farklı bilgikuramlar (fr. épistémologie) üzerinden kurar. Aile dili ile okul dili arasındaki fark, kökleşik iki dillilik tartışmalarının ötesine geçerek *aynı dil içinde bölünmüşlük* olgusunu yaratır. Bu yönüyle yapıt, dilsel melezlik kavramını daha derin bir boyuta taşır. Yapıtın, göçmen deneyimini çocuk bakış açısıyla ele alması sonraki dönem yörekent yazınına zemin hazırlayan önemli bir noktadır. Roman, dilsel düzeyde yenilikçi bir yapı sunar. Parçalı anlatı, iç monolog ve dilsel sapmalar, yenilikçi bu anlayışın taşıyıcısı konumundadır. Bu yönüyle yapıt, Frankofon yazının dilsel çoğulluk ve melezlik ekseninde gelişimine katkı sağlar. Yapıt, ötekilik ve temsil sorunlarını mikro düzeyde, gündelik yaşam uygulamaları üzerinden ele alarak, büyük anlatıların dışında kalan deneyimleri görünür kılar. Bu durum, Reeck'in belirttiği *Beur* sonrası çoğullaşma süreciyle de uyumludur.

Sonuç olarak, *Georgette!*, Frankofon yazında dil–kimlik–ekin ilişkisini anlamada önemli bir örnek teşkil etmektedir. Yapıt, bu üçlü ilişkiyi durağan ve uyumlu bir yapı olarak değil; devingen, çatışmalı ve üretken bir süreç olarak ele almakta ve erken dönem *Beur* yazının yetkin bir örneğini oluşturmaktadır.

Makale Bilgi Formu

Araştırmacıların Katkı Oran Beyanı / Contribution of Authors: Tek yazar %100
Etik Onay / Ethics Statement: Bu çalışmada, Etik Kurulu onayına gerek yoktur.
Çıkar Çatışması Beyanı / Conflict of Interest: Yazar tarafından potansiyel çıkar çatışması bildirilmemiştir.
Yapay Zekâ Bildirimi: Çalışmanın mizanpajı yapılırken yapay zekadan destek alınmıştır. İntihal Beyanı: Bu makale iThenticate tarafından taranmıştır.
Teşekkür-Destek Beyanı: Bu çalışmada herhangi bir kurumdan destek alınmamıştır.

KAYNAKÇA

- Belghoul, F. (1986). *Georgette!*. Paris: Barrault.
- Bhabha, H. K. (1994). *The Location of Culture*. Routledge.
- Cello, S. (2011). Au-delà du roman beur: La littérature de banlieue. *Quaderni di Palazzo Serra*, 21, 189-211. https://www.academia.edu/15716537/Au_delà_du_roman_beur_la_littérature_de_banlieue_
- Cohn, D. (1978). *Transparent minds: Narrative modes for presenting consciousness in fiction*. Princeton University Press.
- Dinar, G. (2025). *Toplumeleştirel bir okuma: Leila Slimani'nin Başkalarının Ülkesi roman üçlemesi*. Günce Yayınları.
- Duchêne, N. (2002). Langue, immigration, culture : paroles de la banlieue française. *Meta*, 47(1). <https://doi.org/10.7202/007989ar>
- Er, A. (2025). A model of adaptation and success: How I became a Beurgeoise / Bir uyum ve başarı modeli örneği: Nasıl bir Beurgeoise oldum. *Folklor/Edebiyat*, 31(121), 245-258. <https://doi.org/10.22559/folklor.2770>
- Genette, G. (1972). *Figures III*. Seuil.
- Goudaillier, J.-P. (2002). *Comment tu tchatches! Dictionnaire du français contemporain des cités*. Maisonneuve & Larose.
- Hargreaves, A. G. (2014). De la littérature « beur » à la littérature de « banlieue » : des écrivains en quête de reconnaissance. *Africultures*, 97(1), 144-149. <https://doi.org/10.3917/afcul.097.0144>
- Marcu, I.-M. (2016). L'écriture des auteurs « intrangers » : à la « périphérie » de la norme. *Carnets*, (7). <https://doi.org/10.4000/carnets.961>
- Puig, S. (2008). Interview avec Mohamed Razane. In A.-M. Gans-Guinoune & A. Hargreaves (Eds.), *Au-delà de la littérature « beur »?* (pp. 85-92). Centre Dona i Literatura, Universitat de Barcelona.
- Puig, S. (2011). Du roman beur au roman urbain: De l'intégration d'Azouz Begag à Désintégration d'Ahmed Djouder. In I. Vitali (Ed.), *Intrangers (II): Littérature beur, de l'écriture à la traduction* (pp. 21-46). L'Harmattan.
- Puig, S. (2018). 'Qui fait la France?' New configurations of Frenchness in contemporary urban fiction. In V. Machelidon & P. Saveau (Eds.), *Reimagining North African immigration: Identities in flux in French literature, television, and film* (pp. 17-30). Manchester University Press. <https://doi.org/10.7228/manchester/9780719099489.003.0002>
- Reeck, L. (2012). La littérature beur et ses suites. *Hommes & Migrations*, 1295, 1077. <https://doi.org/10.4000/hommesmigrations.1077>

- Tamine-Gardès, J. (1982). Introduction à la morphologie (suite): La morphologie dérivationnelle. *L'Information Grammaticale*, 14, 31–35. <https://doi.org/10.3406/igram.1982.2356>
- Tilbe, A., & Topaloğlu, Y. (2020). Beur yazını ve verlan dili: Fransa'daki Kuzey Afrika göç(er) söylemi. *Söylem: Journal of Philology*, 5(2), 329-350.
- Tilbe, A., & Topaloğlu, Y. (2023). Azouz Begag'ın Şabalı Çocuk (Le Gone du Chaâba) adlı göç anlatısında dilsel-anlatısal yapı ve izleksel çözümleme. *Söylem: Journal of Philology*, 8(3), 928-950.
- Tilbe, A., & Topaloğlu, Y. (2024a). *Beur yazını ve verlan dili: Çatışma ve ekin(siz)leşme yöntemilimi bağlamında frankofon göç(er) anlatı okumaları*. Günce Yayınları.
- Tilbe, A., & Topaloğlu, Y. (2024b). Mehdi Charef'in beur anlatısı Le Thé au Harem d'Archil Ahmed'de göç ve uyum: Çatışma ve kültür(süz)leşme yöntemilimi okuması. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 34, 577-620. <https://doi.org/10.56597/kausbed.1586614>
- Tilbe, A., & Topaloğlu, Y. (2025). Beur yazınında değişen toplumsal söylem ve kimlik: Faïza Guène'nin Kiffe Kiffe Demain'de çatışma ve ekin(siz)leşme okuması. *Litera: Journal of Language, Literature and Culture Studies*, 35(2), 453-476. <https://doi.org/10.26650/LITERA2025-1705813>
- Topaloğlu, Y., Tilbe, A., Dinar, G., & Civelek, K. (2025). Exclusion sociale : Le passage de la littérature beur à la littérature de banlieue dans Rue des Pâquerettes de Mehdi Charef. *Interstudia*, 38, 57-70.
- Vitali, I. (2012). *Intrangers: Tome 1, Post-migration et nouvelles frontières de la littérature beur*. Harmattan Editions.